

TURKEY RIGHTS MONITOR

Sayı 234 | Tarih 9-15 Aralık

(İlgili kaynakların linkleri İngilizce versiyonda yer almaktadır.)

KEYFİ GÖZALTI VE TUTUKLAMALAR

Hafta boyunca savcılar en az 41 kişi hakkında Gülen hareketiyle irtibatlı oldukları gerekçesiyle gözaltı kararı verdi. Birleşmiş Milletler Keyfi Tutuklama Çalışma Grubu (WGAD) tarafından Ekim 2020'de yayımlanan bir görüş belgesinde söz konusu grupla bağlantılı olduğu iddia edilen kişilerin geniş çaplı ve sistematik olarak hürriyetinden mahrum bırakılmasının insanlığa karşı suç teşkil edebileceği belirtildi. Derneğimiz 15 Temmuz darbe girişiminden bu yana gerçekleşen Gülen hareketi bağlantılı toplu gözaltı uygulamalarını detaylı bir veritabanı vasıtasıyla sistematik olarak kayda geçirmektedir.

10 Aralık: Türk polisi yedi ilde düzenlediği ev baskınlarında Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla 24 kişiyi gözaltına aldı.

13 Aralık: Türk polisi üç ilde düzenlediği eş zamanlı ev baskınlarında Gülen hareketiyle bağlantılı oldukları iddiasıyla 14 kişiyi gözaltına aldı.

13 Aralık: ABD Dışişleri Bakanlığı'nın "2023 Terörizm Ülke Raporları"nda Türkiye, aralarında Gülen hareketi üyesi olduğu iddia edilen kişilerin de bulunduğu kişileri yetersiz kanıtlara ve asgari hukuki sürece dayanarak tutuklamaya devam etmekle eleştirildi.

KEYFİ YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

9 Aralık: Cezaevi koşulları ve sağlık hizmetlerine erişim konusundaki endişeler sürerken, Adalet Bakanlığı'nın resmi verilerine göre Türkiye'de 2024 yılının ilk 11 ayında 709 cezaevi ölümü kaydedildi.

ZORLA KAYBEDİLMELER

Hafta boyunca, 2016-2018 yılları arasındaki olağanüstü hal döneminde görevinden ihraç edilen ve 6 Ağustos 2019 tarihinde ortadan kaybolduğu ihbar edilen eski kamu çalışanı Yusuf Bilge Tunç'tan bir haber alınmadı. Tunç'un ortadan kaybolması 2016 yılından bu yana yaşanan ve Türk hükümetinin dahil olduğuna dair güçlü bulgular içeren bir dizi zorla kaybedilme vakasının son örneklerinden biri oldu.

TOPLANTI VE ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜ

11 Aralık: Urfa Valiliği 11 Aralık 2024 tarihinde, 11 Aralık - 18 Aralık 2024 tarihleri arasında geçerli olmak üzere yedi gün süreyle toplantı, gösteri yürüyüşü, basın açıklaması, açlık grevi, oturma eylemi, miting, bildiri dağıtma ve benzeri etkinlikler ile bu eylemlere katılacağı değerlendirilen kişilerin giriş ve çıkışlarının yasaklandığını duyurdu.

13 Aralık: Cumhurbaşkanı Recep Tayyip Erdoğan'ın 29 Kasım'daki konuşmasını keserek Türkiye'nin İsrail ile ticaret yaptığı iddiasını protesto eden dokuz Filistin yanlısı aktivist üç yıla kadar hapis cezası istemiyle yargılanıyor.

İFADE VE BASIN ÖZGÜRLÜĞÜ

9 Aralık: Hükümetin yolsuzluklarını ve siyasi meseleleri araştırmasıyla tanınan Türk gazeteci İbrahim Haskoğlu, haberleriyle ilgili artan ölüm tehditleri aldıktan sonra süresiz olarak yurtdışına gittiğini duyurdu.

9 Aralık: 5-7 Kasım 2024 tarihlerinde iş bırakma eylemi yapan aile hekimleriyle bir araya gelerek grev kararını eleştiren ve halkın aile hekimlerinin yokluğunu hissetmediğini belirten Sağlık Bakan Yardımcısı Dr. Şuayip

Birinci'nin açıklamalarının yer aldığı haberlere Gölbaşı (Ankara) Sulh Ceza Hakimliği'nin kararıyla erişim yasağı getirildi.

12 Aralık: Sinan Ateş suikastını soruşturan Avukat Dilek Ekmekçi, MHP'nin şikâyeti üzerine tutuklandı ve açlık grevi sırasında akıl hastalığı olduğu bahanesiyle zorla hastaneye yatırıldı.

13 Aralık: Halk müziği sanatçısı Pınar Aydınlar, İstanbul'da verdiği konser sırasında 1937 Dersim isyanının lideri Seyid Rıza'nın posterini açtığı için gözetimine alındı ve hakkında İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından "suçu ve suçluyu övmek" suçlamasıyla soruşturma başlatıldı.

YARGI BAĞIMSIZLIĞI VE HUKUK DEVLETİ

10 Aralık: Anayasa Mahkemesi, siyasi suçlardan hüküm giyen doktor ve veterinerlerin özel hastanelerde çalışmasını yasaklayan düzenlemeyi onayladı.

10 Aralık: Venedik Komisyonu, Türkiye'de Hâkimler ve Savcılar Kurulu'nun tamamen yürütmenin kontrolü altında olduğu, yargı bağımsızlığını zedelediği ve uluslararası standartları ihlal ettiği sonucuna vardı.

KÜRT AZINLIK

13 Aralık: Türk polisi, İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı tarafından yürütülen bir soruşturma kapsamında Kürt yanlısı Halkların Eşitlik ve Demokrasi Partisi (DEM Parti) Mersin İl Başkanı Reşat Aşan ile birlikte beş kişiyi daha gözaltına aldı.

13 Aralık: Kürt yanlısı Yeni Yaşam gazetesi çalışanı Serhat Durmuş, Siirt'teki ev baskınları sırasında terör örgütüne yardım etmekle suçlanarak tutuklanırken, Mehmet Nezir Kaplan ve Yusuf Özbay adli kontrol şartıyla serbest bırakıldı.

MÜLTECİLER VE GÖÇMENLER

11 Aralık: 6 Aralık 2024 tarihinde İzmir'in Seferihisar ilçesi açıklarında 30 mülteciyi taşıyan bir tekne batma tehlikesi geçirdi; 25 kişi kurtarıldı, 10 Aralık'ta iki cesede ulaşıldı ve 11 Aralık'ta üçüncü bir ceset bulundu, kayıp olan diğer iki kişiyi arama çalışmaları ise devam ediyor.

İŞKENCE VE KÖTÜ MUAMELE

10 Aralık: Hakkari ilinde dört genç erkek, sivil polislerle girdikleri bir yol verme olayının ardından Türk polisi tarafından gözaltı, çıplak arama ve fiziksel saldırı da dahil olmak üzere kötü muameleyle maruz kaldı.

11 Aralık: Nadir görülen bir cilt kanseri olan mikozis fungoides hastası Türk işçi sendikası yetkilisi İsmet Aslan'ın İstanbul'daki bir cezaevinde reçeteli ilaçlarına erişimi engellendi.

12 Aralık: '7 Mayıs 2024'te gözaltına alınan kız çocukları davasında, S.N.B. adlı bir üniversite öğrencisi gözaltındayken çıplak aramaya maruz kaldığını ifade etti.

SINIR ÖTESİ KÖTÜ MUAMELE

12 Aralık: BM Genel Sekreteri António Guterres, Kenya'nın Gülen hareketiyle bağlantılı dört Türk vatandaşını sınır dışı etmesini takiben, eleştirmenlerin uluslararası hukuku ihlal ettiğini öne sürdüğü mültecilerin zorla geri gönderilmesine karşı aktif savunuculuk sözü verdi.

KADIN HAKLARI

11 Aralık: Türkiye Anayasa Mahkemesi, ülkenin İstanbul Sözleşmesi'nden çekilmesine itiraz eden bir başvuruyu, başvurucuların çekilmeden kişisel ve doğrudan etkilendiklerini kanıtlayamadıkları gerekçesiyle kabul edilemez bularak reddetti.